

TRUYỀN BÀ

TUẦN BÁO CỦA TUỔI TRẺ RA NGÀY THỨ NĂM

A 20887 160 Fudosh face 1249

BA ANH EM

Số 54

Truyện của TÔ-HOÀI

22-10-42

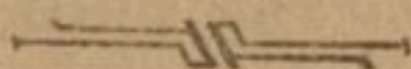
Mỗi số 0\$15 3 tháng 1\$90 — 6 tháng 3\$75 — cả năm 7\$50
Mandat gửi Ô. VŨ ĐÌNH LONG chủ nhà xuất-bản TÂN-DÂN, Hanoi

TRUYỀN BÁ

-
- Số 21 — *Thầy thần của Phan-Như*
— 22 — *Oulad Kildir của Phạm Bá-Đại*
— 23 — *Một truyện ma của Lê Văn-Trương*
— 24 — *Ma biển của Nguyễn Công-Hoan*
— 25 — *Ngon cờ lau của Tô Hoài*
— 26 — *Suối thiêng của Thanh Châu*
— 27 — *Bước đường tương lai của Hoàng Cầm*
— 28 — *Thằng cuội phiêu lưu của Thâm-Tâm*
— 29 — *Dũng, nhà thám hiểm của Ngọc Giao*
— 30 — *Con chó đại đầu của Lê Văn-Trương*
— 31 — *Youdi Aida của Phạm Bá-Đại*
— 32 — *Sự tích cây hoa lý của Tô-Hoài*
— 33 — *Lòng trẻ của Đoàn Nghi*
— 34 — *Quyển sách bí-mật và con khỉ của Ngọc-Giao*
— 35 — *Nàng út của Thâm-Tâm*
— 36 — *Mẹ và em của Thanh-Châu*
— 37 — *Ngon núi pha-lê của Phan-Như kể*
— 38 — *Đứa con đã khôn ngoan của Nguyễn Công-Hoan*
— 39 — *Lên giới của Trúc-Khê*
— 40 — *U Tầm của Tô-Hoài*
— 41 — *Tiên trong giếng thần của Thâm-Tâm*
— 42 — *Hiền của Ngọc-Giao*
— 43 — *Vàng của Thanh-Châu*
— 44 — *Ba bà cháu của Tô-Hoài*
— 45 — *Đời ươi giữ ống của Thâm-Tâm*
— 46 — *Mưu gia cát của Lê Văn-Trương*
— 47 — *Cô Tiên của Ngọc-Giao*
— 48 — *Chó với mèo của Tô-Hoài*
— 49 — *Trịnh Khả của Thâm-Tâm*
— 50 — *Ông Hồ của Trúc-Khê*
— 51 — *Tấm lòng vàng của Nguyễn-công-Hoan*
— 52 — — II. —
— 53 — *Kalani của Phạm Bá-Đại*
— 54 — *Ba anh em của Tô-Hoài*
-

Hiện nay báo Truyền Bá không giao cho ai làm cổ động-viên, các bạn độc-giả chú ý. Giấy đắt và khó mua, các đại-lý chỉ nên lấy đủ báo bán thôi, báo ế sẽ không trả lại được.

BA ANH EM

Ở một trang trại kia, có nuôi một con chó Vện. Con chó rất khó tính. Nếu xích nó thì nó lẩn ra kêu ăng-ăng. Nhưng nếu thương mà tháo cái cổ để ra cho nó được tự do thì nó lại dăm ra hồng quá. Cậu cả chạy chơi rong suốt ngày, có khi đến bữa cũng mãi vui chúng bạn, quên cả về ăn cơm. Bởi hư thế, nên chó Vện đành bị người ta buộc cho cái khố hình số một. Nghĩa là người ta phải xích cổ nó lại, kéo sợ nếu để nó nhung nhăng ở ngoài đường, một ngày kia nó chuồn mất thì công toi.

Tất nhiên là chó Vện không ưng thế. Nó phản đối, Nó cắn xích. Nó nhá dây thừng. Nhưng xích thì bằng sắt mà dây thừng thì bằng dây. Cắn, nhá lắm chỉ tổ rách mép, đau răng thôi. Song sau một hồi ghè, nhay, cậu cả lại mệt lử; nằm nhoài ra mà thở phì-phò. Không làm gì được. Vô ích, mà nhọc xác.

Song nó cũng không đành chịu ếp hằn. Nếu dùng lực không xong thì nó dùng cái lối phản-đối thường thường vậy. Nó mới đứng thẳng bốn chân, cong đuôi lên mà sủa. Ai cũng phải khó chịu vì tiếng sủa dai-dẳng của con chó. Bởi vì chó Vện đã có ý đem đủ các lối sủa tài nhất mà xưa nay nó biết, để khiến cho mọi người phải tức, phải ta-thán, phải bịt tai lại, phải thả nó ra cho nó đi chơi với các bạn, nếu không thì nó buồn lắm. Các bạn nó đã đứng đông cả ở ngoài đầu ngõ kia. Chỉ còn thiếu có nó và họ cũng chỉ chờ có nó. Cầu lắm. Nó mới lấy gân cổ lên mà sủa nhé!

Cái tiếng sủa nhức óc ấy động đến tai ông chủ trại. Váng cả đầu, ông ta không chịu được. Ông hăm hăm đi xuống, bảo chó Vện rằng :

— Mày có câm ngay đi không. Tao lại cho mấy cái gậy vào đầu bây giờ !

Nó bướng, cãi lại :

— Ông thả tôi ra. *Ang-ang*. Xích tôi không chịu được. *Ang ang ang...*

— Mày nên nhớ là tao không thừa cơm để nuôi một con chó cho nó chạy rong ngoài đường. Ở với tao, cái việc của mày không phải là cái việc hốc xong rồi đi nhảy cõn. Bởi mày không ăn nhờ nên tao phải xích cổ mày lại.

— Tôi cũng muốn ở nhà, nhưng...

— Nhưng làm sao ?

Chó Vện làm cái mặt buồn thiu :

— Tôi ở nhà còm còm, một mình ngo ra ngán vào, không lấy ai làm bầu bạn được, nên thỉnh thoảng tôi phải đi ra ngoài xóm tiêu-khiển với các bạn một chút. Ông cũng nên để cho tôi tự do ít nhiều chứ ?

Ông chủ-trại thấy chó Vện nói cũng có lý. Từ hôm ấy, ông chỉ xích nó nửa ngày rồi thả cho nó đi chơi nửa ngày. Nhưng sau ông lại nghĩ : « Nuôi chó là để cho giữ nhà. Nếu ta thả cho nó đi lêu lổng nửa ngày, ngộ bấy giờ có kẻ gian nào vào nhà ăn trộm thì sao ? Ta phải tìm cách bắt nó ở nhà. Song ta cũng chẳng nên áp bức nó quá. Dù là chó, nó cũng phải có tự-do của nó chứ. Ờ, bữa nọ, nó kêu rằng ở nhà này buồn, không có bầu bạn nên nó phải đi chơi. Hay là ta đi mua thêm một con chó nữa, cho nó có bạn. Chắc hẳn cu cậu không cãi vào đâu được nữa ».

Ông thực hành ngay cái ý nghĩ ấy. Một ngày phiên chợ, ông đi mua một anh chó Đen về, trông người cũng tầm thước như chó Vện, và chắc cũng trạc tuổi ấy.

Ông bảo chó Vện :

— Có bạn cùng nhà rồi nhá. Từ giờ còn thấy mày lượn-vượn ra ngõ thì ông chặt chân.

Và ông dặn cả hai con rằng :

— Tao nuôi cho chúng mày ăn uống tử-tế thì chúng mày phải giữ cửa giữ nhà của tao cho cẩn thận. Ai lạ, ai quen, phải phân biệt thực rõ. Ai vào nhà thì phải cắn báo hiệu lên, nghe không !

Hai con chó cùng vâng vâng, dạ dạ rồi ra nằm ngoài đầu ngõ. Mỗi con nằm một bên cửa và gườm-gườm nhìn nhau, như sắp định chửi nhau.

Ây bởi vì cả hai anh cùng có tính ương ngạnh. Anh chó Vện thì nghĩ rằng ta ở với ông chủ đây đã lâu, thằng kia vừa mới lác-các ở đâu đến, tất nó phải tôn ta là bậc huynh-trưởng mà cúi chào ta trước để hỏi han những điều ăn lẽ ở trong nhà thì mới hợp lẽ. Sao trông

Ông chủ trại vác gậy chạy ra.

mặt nó lại nhâng-nhâng nháo-nháo, có vẻ mất dạy, không coi ai ra gì cả. Được, ta cứ thử im, xem nó đối với ta thế nào ?

Chó Đen thì lại nghĩ rằng sao trông cái thằng chó Vện mà ghét thế. Mồm nó nhỏ mà mắt nó sâu hoắm lại một cách kỳ khôi như kia, tất quân này gian ác lắm. Mà thấy mình, nó lại làm bộ khinh-khỉnh. Ông chủ mua mình về để mình chơi với nó, sao nó lại kênh kiệu dở hơi thế ! Được cứ mặc xác nó đấy, xem nó đối với mình thế nào ?

Sau tức quá chó Vện lâu-bầu nói trước :

— Quân này lão thật.

Chó Đen cũng trả miếng :

— Anh bảo tôi đó chắc ?

Chó Vện gân cổ lên :

— Ừ, tao bảo mày đó, mày làm gì tao tốt ?

Thế là hai anh chó liền xông vào đả nhau một trận mê-toi. Hai anh cùng ra sức tranh hùng. Chúng sủa oang oang cả lên.

Ở trong nhà, chủ-trại tưởng là có khách vào nên chó sủa, vội chạy ra. Nhưng ra đến đầu ngõ thì chỉ thấy hai con chó đương lăn sả vào cắn nhau. Ông ta bèn thử một cái gậy, cốp cho mỗi anh mười gậy cực đau. Hai con chó vừa đau, vừa sợ, mỗi con chui vào một bên ngách cổng nằm to hó nhìn ra. Đến lúc ông chủ đã vác gậy đi, anh chó Đen mới mon-men sang bên chó Vện, búi-ngùi mà than rằng :

— Chúng ta đại quá. Tự đứng lại găm-ghè để người ta đánh cho. Giá nhường-nhịn nhau một mảy.

Chó Vện cũng biểu đồng tình :

— Ừ, giá nhường-nhịn nhau một mảy. Chúng ta ta thực đại quá.

Hai chó làm thân với nhau. Chúng hỏi thăm về gốc

*Chó Vện cũng thút thít khóc và giờ hai
chân ôm lấy đầu chó Đen*

tích, quê hương của nhau. Anh nào cũng kể-lễ nỗi niềm. Và họ định ngôi thứ dễ xưng hô với nhau cho tiện. Ở chỗ ngôi thứ này có một điều rắc-rối. Bởi vì, dù sao, đây cũng chỉ là hai anh chó trẻ tuổi, chưa từng trải việc đời và chưa bị thiếu. Chúng láu-táu, nóng nảy và nông-nổi lắm.

Song hai con cùng không muốn sinh sự to tiếng. Chúng nghĩ một mẹo để phân ngôi anh em cho được công bằng. Chó Đen đề-nghị :

— Chúng ta nên bỏ thăm. Ai may thì kẻ đó được làm anh.

Chó Vện phản-đối :

— Không thể căn cứ vào sự rủi may mà định đoạt một việc trọng đại như thế được.

Nghĩ một lúc, chó Vện nói tiếp :

— Tôi có một cách này. Bây giờ chúng ta thử sức.

— Nghĩa là đánh nhau ?

— Phải, đánh nhau. Chỉ có thế thì mới phân rõ được ai hơn, ai kém.

— Nhưng rồi lại kêu ồm cả lên, mỗi đứa lại được ông chủ ra tặng cho mấy gậy thì bỏ mẹ.

— À, chúng ta ra cái điều lệ chung rằng trong cuộc đấu, cấm không anh nào được hé răng kêu. Có thế mới can đảm chứ.

Anh chó Đen cũng bằng lòng cái điều lệ ấy.

Thế là hai con chó lại xô vào cắn xé nhau, làm một cuộc kịch chiến. Chúng đã hện nhau cấm không con nào được kêu. Nhưng ác một nỗi, cái lối của loài chó là vừa cắn nhau, vừa sủa đã quen miệng đi rồi. Cho nên, chỉ mới vật lộn vài phút, chúng đã sủa râm-ran, vang động cả nhà trên nhà dưới.

Chủ-trại lại nghe tiếng, và cố nhiên là ông ta lại vác gậy ra. Trông trước, trông sau, chẳng có bóng một người lạ, mà lại thấy hai con chó dúi vào cắn nhau, thì ông ta tức lắm. Ông ta bỏ mấy gậy xuống đầu chú chó Đen. Ông nghĩ rằng hắn cái anh chó Đen này bướng-bỉnh chi đây, vừa mới đến mà đã sinh sự rắc-rối. Chó Vện thấy thế nguy, chạy một mạch ra vườn.

Chó Đen bị những gậy kịch-liệt, nằm quay đơ, tưởng chết.

Một chốc, chó Vện mới dám len-lén vào. Chó Đen òa khóc. Anh chó Vện cũng thút-thít khóc và giơ hai chân, ôm lấy đầu chó Đen. Ra lối như ân hận và thăm thương cho nhau lắm.

Nức mãi, nức mãi, Chó Đen mới bảo chó Vện rằng :

— Thừa anh, em cam chịu lỗi nhiều. Từ giờ em xin gọi anh là anh. Đến sau thì em đành phận dưới, không dám kêu ca. Chúng ta đã khờ dại mà gây ra hai cuộc xung đột tối vô ích để đến nỗi bị đòn đau quá.

Chó Vện đáp :

— Chúng tôi như thế, thực là đúng. Từ giờ, ta nên coi nhau là anh em một nhà thì mới phải đạo.

Họ bắt đầu gọi nhau bằng *chú* và *anh*, nghe thân mật và vui tai lắm. Anh chó Vện bàn với chú chó Đen một câu thế này :

— Chúng ta đề ông chủ phải đánh hai lần là chúng ta có lỗi lắm. Bây giờ phải ăn ở làm sao cho dốc một lòng khuyên mã với người. Muốn được như thế, thì những lời ông chủ đã dặn, ta chó có quên. Bồn phận chúng ta phải canh giữ nhà. Bây giờ hai anh em ta chia nhau công việc ; anh ở trong thềm, chú ra tuần ngoài ngõ. Hễ có động việc gì, chú cần báo hiệu lên cho ở trong này anh cũng biết. Như thế thì nghiêm ngặt chỉnh tề lắm. Chú nghĩ sao ?

— Anh dạy rất phải.

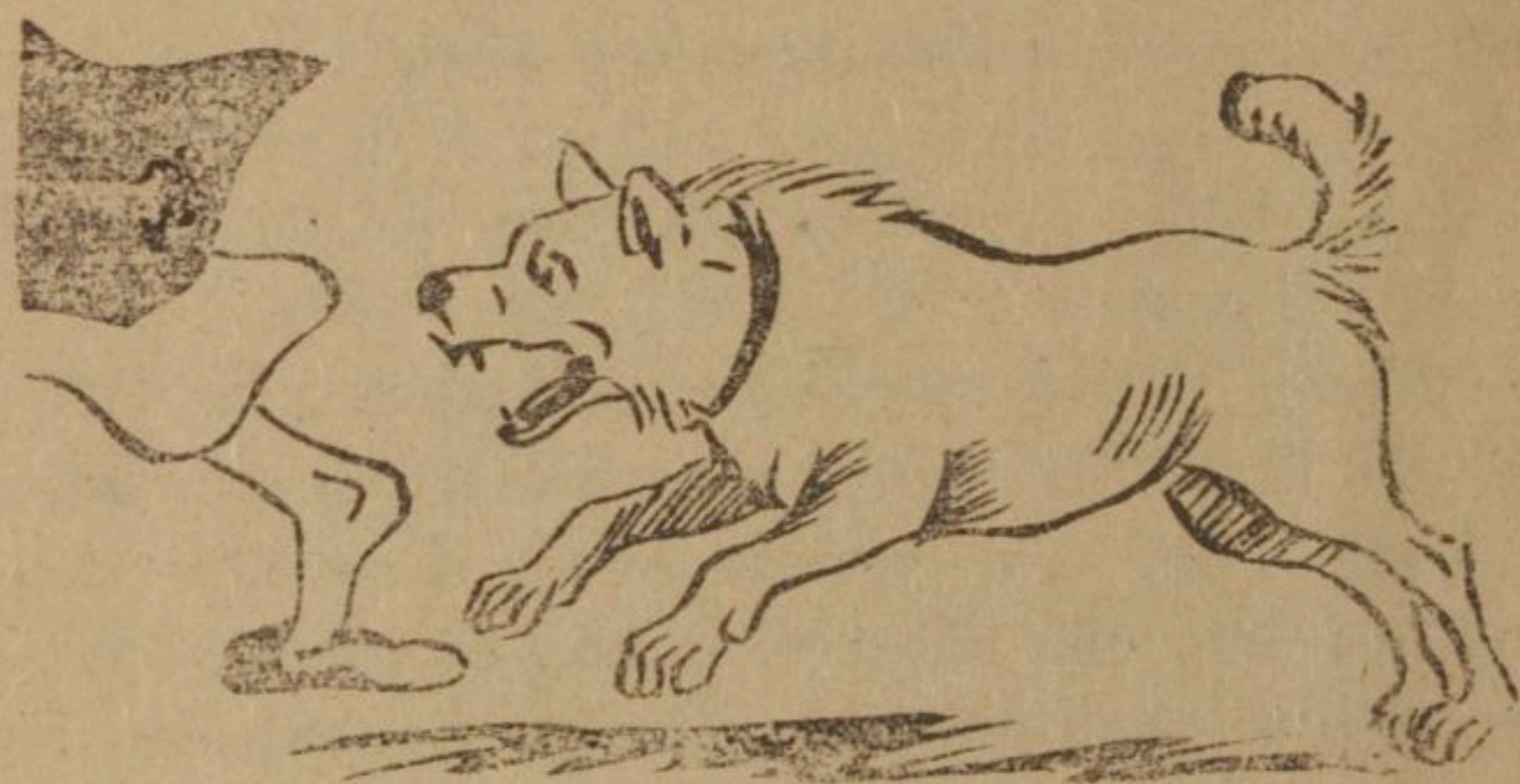
Chó Đen ra nằm ngoài cổng tán, ghếch mõm nhìn ngoài đường cái. Đợi người vào thì sủa. Chó Vện vào nằm trong góc thềm, cũng hau-háu nhìn ra, đợi hiệu của « chú nó ». Ra bộ chăm chỉ và đúng luật lắm.

*
* *

HAI anh chó hong hóng đợi. Đợi một dịp làm tốt cho chủ.

Thì dịp tốt ấy đã đến. Một hôm, có hai người từ ngoài đầu đường đi vào trong ngõ. Đó là hai người khách quen của ông chủ-trại. Nhưng hai anh chó cũng nghĩ rằng đây ắt hẳn là hai người lạ vào nhà mình. Chúng ta phải giả cho một mẻ kịch liệt mới được.

Hai anh hăm-hở « giả » hai người khách thực. Người ta vừa vào đến đầu ngõ, chó Đen khởi thế công ngay. Anh ta xô vào tận chân hai người khách mà cắn. Chó Vện nghe tiếng ton-ton chạy ra, và cũng lẫn xả vào cắn. Chúng sủa để gọi người nhà ra tiếp cứu. Vì

Chó Vện nghe tiếng lon-lon chạy ra và cũng lăn xả vào cắn chân hai người khách.

hai ông khách mà chúng ngỡ là hai thằng lạ mặt vào ăn trộm. ấy bị chúng đả cho dữ dội là thế, mà cũng không chịu lùi, cứ tiến bước hoài, và cũng kêu choáng lên thôi.

Ông chủ ở trong nhà đã nghe tiếng, vác gậy chạy ra. Ông ta trông thấy hai ông khách của mình mặt mũi tái mét, quần áo rách tả tơi, có ông lại chảy loe-loét cả máu chân, đương luống cuống khua hai tay, để trống đờ với hai con chó hung bạo.

Ông chủ-trại vội vàng chạy đến chỗ đánh nhau, khua gậy lên và hét :

— Hai con nỡm kia ! Hai ông khách quen đấy.

Hai anh chó táng đảng người. Thế ra đây không phải là người lạ. Không phải là trộm. Thế thì có chết người ta không !

Hai cu cậu định tháo lui thì đã thấy một trận mưa gậy giáng xuống đầu, xuống lưng, xuống chân. Hai anh cong người lên mà kêu. Ông chủ vừa cầm gậy quất, vừa la :

— Sao cứ cắn càn ! Sao cứ cắn càn !

Khi hai con chó đã đau quá, ông mới thôi đánh và

dẫn hai ông khách lên nhà trên. Ông hấp tấp, rồi rít đi lấy vôi để bôi vào vết thương cho khách và lấy kim để vá quần cho khách.

Chó Vện trách Chó Đen rằng :

— Sao chú mày cứ báo hiệu càn, để đến nỗi bị đánh. Chú có biết rằng như thế là nhục lắm không ?

Chó Đen :

— Ngõ là kẻ trộm thì tôi mới càn. Vả lại, chính anh cũng xô ra càn lấy cớ mà.

— Thì tôi cứ thấy chú báo trước, ai biết đâu.

— Nếu biết là quen thì tôi đâu dám. Thôi, từ giờ tôi xin chừa, không càn bậy bạ, càn dỡ như thế nữa.

Rồi chó Đen lại lủi-thủi ra nằm canh ngoài đầu ngõ.

CÓ một thằng kẻ trộm. Đầu y đội mũ. Người y mặc quần áo nâu. Một đêm, y mò vào trong ngõ. Y đi nhón gót; rất nhẹ. Nhưng rất thính tai, con chó Đen cũng nghe tiếng và trông thấy thằng kẻ trộm. Nó trông thấy thằng cha từ ngoài đầu ngõ. Nó nghĩ thầm : « Có người vào đây chắc ? » Người vào ngõ thật. Con chó đứng sững bốn chân, nghĩ ngợi gì một lúc, rồi ve-vẫy đuôi, đến mừng anh kẻ trộm và tưởng là ông khách.

— Khách này hẳn ở xa vừa mới đến. Bây giờ ta đã khôn rồi, không cần hoảng để đến nỗi phải đòn như trước nữa đâu !

Anh kẻ trộm bẻ cái khóa cửa, đi vào trong sân và bước lên thềm hè. Chó Vện đương ngủ say. Nó không biết gì cả. Anh kẻ trộm cứ ung dung vào trong nhà, vơ vét đủ các thứ. Lưng nó đeo dây quần áo. Đầu nó đội một cái nồi đồng. Một tay nó xách mấy cái mâm. Cứ thế, nó đi ra, dễ dàng cũng như lúc đi vào. Chó Vện

thì ngủ. Chó Đen làm ngơ, yên trí rằng đây là khách của chủ. Người ta bảo rằng ngu như chó cũng có lý thực.

Sáng hôm sau, ông chủ-trai trở dậy. Ông thấy trong nhà quang-quẻ, khác mọi khi. Rồi ông nhận được ra nhà ông thiếu nhiều thứ. Nhà ông mất trộm. Ông xoát tất cả thì tính được rằng mất gần hết cả quần áo, mất một cái nồi đồng lớn và mấy cái mâm đồng. Chết thực. Thế này thì ra nuôi chó để làm bồ-nhìn chứ không phải là nuôi chó để giữ nhà nữa. Mà thằng bồ-nhìn bằng rơm nó còn có thể đuổi được lũ chim sẻ. Đêm hôm người ngủ yên, chắc có chó, thì chó để cho trộm vào nhà khoắng tất cả. Phải đánh cho chết hai con chó lơ-đếnh này đi mới được.

Ông hăm hăm mang gậy ra. Hai anh chó ngơ-ngác nhìn nhau, chưa hiểu đầu đuôi sự thể ra sao cả. Ông giáng cho mỗi con một gậy hạng nặng. Hai anh cùng kêu choáng lên :

Auh kẻ trộm, đầu đội cái nồi đồng, lưng đeo đầy quần áo và tay xách mấy cái mâm.

— Ôi, thưa ông, chúng con tội gì ?

— Tội của chúng mày à ? Chúng mày giữ nhà cho tao, tao chắc, tao tin có chúng mày. Thế mà chúng mày để cho kẻ trộm, đêm qua, nó vào vơ vét, đem đi của tao bao nhiêu đồ đạc. Tao sát nghiệp vì chúng mày rồi. Thế mà thấy nó vào, chúng mày không đưa nào mở mồm ra kêu được một tiếng gọi là có. Tội của chúng mày thì đáng tội tùng xẻo.

Hai anh chó nằm phủ phục xuống mà chịu đòn. Chúng bị đánh đau đến nỗi hai con cùng ứa máu tươi ở mồm ra. Nước mắt chúng ròng ròng. Đến khi chủ-trại đã hả cơn giận, và đã chối tay, không thể nện được nữa, mới chịu thôi. Nhưng ông còn đe :

— Tao hãy để tội chết cho chúng mày. Rồi thì tao nấu giả cầy chúng mày !

Hai con chó cúi mọp đầu xuống, không dám ngẩng đầu lên.

*
* *

KHỐN nạn, hai con chó khổ sở. Chỉ những phải đòn phải đánh mà gầy rạc người đi. Thực hai con chó nhà này khổ đến hết nước. Nhưng nói cho cùng, đó cũng là tại cái tính dốt nát của chúng. Nếu chúng thông minh hơn một chút nữa, chắc cũng chẳng sao đâu.

Chó Vện vừa khóc vừa trách chó Đen :

— Anh chắc có chú mày trấn ở ngoài ngõ, nên anh không để tai nghe.

— Thì anh ở nhà này trước tôi, anh lại không biết ai là kẻ quen người thuộc rõ hơn tôi hay sao ?

— Bởi tin ở chú mày nên anh mới chợp mắt đi ngủ gà một tý. Anh mới chỉ ngủ được có một tý thôi, không ngờ.

— Tôi cũng có ngờ gì đâu !

Chó Vện thở dài :

— Bây giờ kẻ trộm nó lấy hết cả đồ đạc của nhà chủ. Chủ dọa rồi đem nấu giả cầy cả hai anh em ta. Chú tính sao ?

Chó Đen nói rằng :

— Khi tôi thấy nó mở cửa vào, tôi cứ ngỡ là khách xa từ đâu đến chơi với chủ, cho nên tôi không dám sủa, sợ làm kinh động lên, lại bị đánh mắng như bận trước.

— Chú mày thực là xuẩn. Giá cứ khế báo hiệu cho anh.

— Tôi thực không biết nó là kẻ trộm. Không biết đồ đạc nó lấy, nó đem vào ngõ nào ?

— Ai biết được !

— Làm sao mà đòi được bây giờ. Có đòi được thì chúng ta mới thoát phải đòn !

— Đến thánh cũng chẳng biết nó ở đâu mà đòi. Đành phải đòn thì chịu vậy thôi...

Hai con chó cùng ôm nhau khóc nức nở. Bởi vì cả hai con cùng sợ phải đòn. Chúng kinh-khiếp những đầu gậy vun-vút đập vào lưng lắm rồi.

Lát sau, chó Đen bảo chó Vện :

— Lúc này, anh bảo tôi tính sao ư ? Tôi tính rằng chúng ta không thể nào ở đây được nữa. Nếu còn ở lại, thì đều chết mất. Chi bằng liệu trước, chúng ta trốn quách đi là hơn. Tôi quen thuộc các nơi nhiều lắm. Nếu đi, chúng ta cũng có thể tìm được đủ ăn, không sợ chết đói đâu.

Chó Vện gật đầu, tỏ dấu bằng lòng. Hai con chó liền sửa soạn đi trốn.

Đến chiều, chúng quyết bỏ nhà đi thực.

Hai anh vừa lò dò ra đến đầu ngõ thì gặp anh Mèo. Mèo hỏi :

— Hai anh rủ nhau đi đâu đấy ?

Vốn tính thực thà, chó Vện đáp rằng :

— Anh em chúng tôi đi làm ăn nơi khác. Ở đây, ông chủ ác lắm. Ông đánh chúng tôi đến chết mất. Anh có muốn đi thì cùng nhập vào đây, đi nhân thể cho có bạn.

Mèo thở dài đánh thượt một cái, rồi nói :

— Hai anh ơi ! đúng như lời hai anh nói, ở đây khổ lắm. Tôi cũng rấp tâm bỏ đi từ lâu, nhưng chưa tiện dịp. Thực là may mắn quá. Hai anh chịu khó đợi tôi một lát, tôi về quắp theo chút lương thực ăn đường dã, rồi tôi ra cùng đi với các anh.

Hai anh chó liền đứng lại để đợi bạn. Anh nọ nhìn anh kia, cùng phục ngẫm nhau rằng hai anh em ta đã nói rằng giỏi, làm cho một anh Mèo phải đi theo. Còn Mèo, hăn nhảy tọt vào trong nhà. Và hăn còn ngoái cổ lại dặn với :

— Hai anh đợi tôi với nhé !

— Mau lên ! Mau lên !

*
* *

THỰC không may cho hai anh chó hiền lành và khờ khạo. Mèo vốn là một gã đại ác. Trông mặt hăn lù đù, lờ đờ như thế nhưng thực'ra, hăn ranh mãnh, nham hiểm, thâm độc không lường được.

Hăn đi chơi về đến đấy thì gặp chó Vện và chó Đen. Hăn bỏ nhà đi chơi lang bạt đã mấy ngày, nên bụng đói lắm. Mà về nhà bây giờ, nếu không phải bữa, thì chẳng ai cho ăn. Đến lúc nghe hai anh chó nói rằng đi trốn, trong bụng Mèo nảy ra một ý kiến. Mèo nghĩ :

— Ta đang đói lòng lắm. Song nếu ta về nhà bây giờ, không những là chẳng được ăn mà không biết chừng lại bị phết mấy gậy về tội bỏ nhà đi chơi cũng nên. Chi bằng ta vào báo cho chủ biết tin hai thằng ranh này sắp bỏ nhà đi trốn, rồi gạ cơm ăn thì hăn được.

Mèo chạy vào nhà. Trong khi ấy, hai anh chó vẫn lơ vờ đứng ở đầu ngõ để đợi ông bạn quý hóa.

Mèo thưa với chủ-trại :

— Thưa ông, tôi xin mách ông một điều này.

Ông chủ-trại chừng mắt :

— Điều gì ? Mày đi mất mặt đầu mấy hôm nay ?

Mèo ấp úng :

— Thưa ông, tôi đi có chút việc riêng.

Ông chủ sùng sộ :

— Việc riêng à ? Ông lại cho mấy cái đá vỡ mặt ra bây giờ ! Thế mày định mách tao gì ?

— Thưa ông, hai con tró nó định đi trốn.

— À, thế mà mày còn ấp úng mãi hử ?

Rồi ông ta giơ chân, đá phốc cho Mèo một cái, bắn tung ra tận ngoài cửa. Thật đáng kiếp đứa xu nịnh, đã tưởng sắp được ăn, lại hóa ra bị đòn.

Ông chủ-trại chạy ra cửa thì quả nhiên thấy hai anh chó đang đứng ngẩn ngơ ở tít mãi đầu đường cái. Ông tóm cổ được cả hai cậu, rồi lôi về. Thế là tan mất cái mộng trốn nhà của hai anh chó bất đắc chí.

Mỗi anh bị xích vào một bên cột nhà. Rồi bị hỏi tội :

— Hừ ! Những con quái ! Tội của chúng mày để nhà mất trộm, tao còn mới cho có một trận. Giờ chúng mày lại dám cả gan trốn đi. Được, tao cứ cùm chúng mày lại đây. Mỗi ngày tao sửa cho một hồi.

Mỗi anh bị cùm vào một cột và suốt ngày không được ăn uống gì cả. Thay vào sự ăn uống, mỗi hôm hai anh được « xoi » độ vài chục roi đòn ! Hai anh chó lấy làm đau đớn và khổ nhục lắm.

Nhưng cả hai anh giận ông chủ thì ít — có lẽ chúng không dám giận, bởi vì chính chúng gây ra lỗi để cho chủ phải đánh — mà oán thẳng Mèo thì nhiều.

Hai gã cùng bàn nhau :

— Thằng Mèo là một thằng phản bạn. Chúa đều chính là cái giống nó. Vì nó đã vào mách chủ mà hai anh em ta mới đến nỗi này.

Hôm nào được thả, chúng ta phải tìm nó cho kỳ thấy và cắn tan xác nó ra thì mới hả giận được.

Họ còn bàn với nhau sẵn thể thôi, chứ đã được thả lỏng đâu ! Vẫn phải tù cùm và bị hành hạ như thường.

*
* *

DẾN hôm hai anh Chó được thả ra thì cùng đi tìm Mèo, nhưng không thấy hẩn đâu. Hẩn Mèo ta cũng biết tội của mình to lắm, nên không dám ra đàn mặt chó Vện và chó Đen. Hai anh này ra công lòng khắp đó đây. Có khi trông thấy hút Mèo. Song chỉ thoắt một cái, nó đã biến mất. Cái thuật trèo leo và lẩn trốn của Mèo tài tình đến tuyệt vời. Hai anh chó chỉ biết chạy bộ dưới mặt đất, còn Mèo, Mèo có thể leo trên cột, đi chuyễn mái nhà nọ sang mái nhà kia.

Nhưng, cũng khá kiên tâm, hai anh cùng không nản tìm kiếm Mèo để rửa thù.

Một hôm, chó Vện nháy chó Đen :

— Ta có thể bắt được thằng Mèo...

— Đâu ? Nó đâu ?

— Anh vừa trông thấy nó leo lên nóc nhà. Nếu bây giờ chú với anh, mỗi người núp một đầu nhà, đợi cu cậu tò tò đi xuống, là thế nào cũng vớ được.

Hai anh chó hí hửng đi rình Mèo. Nhưng hai anh chăm chú rình suốt từ chập tối cho đến quá nửa đêm cũng chẳng thấy động tĩnh. Chó Vện quả quyết :

— Vừa trông thấy nó thì anh chạy vào gọi chú ngay, nó chưa có thể chuồn đi được.

— Thế nó đi đâu ? Chúng mình đợi từ chiều tới giờ ..

— Mà mái nhà thì không có lối nào để xuống đất, trừ

Ông chủ trại giờ chân đã phốc cho Mèo một
cái, bắn lung ra cửa.

hai lối này. Thì chúng ta đã đứng trần thủ cần mặt cả hai lối rồi. Chẳng lẽ nó lại có phép tàng hình,

Thực ra, Mèo chẳng có phép quỷ, chẳng có phép thánh, mà cũng không biết tàng hình chi ráo. Anh chó Vện chỉ nghĩ to chuyện ra thế thôi, chứ có gì là lạ đâu. Nguyên do, sự biến mất của gã Mèo chỉ tại thế này :

Mèo có trèo lên nóc nhà thực, chó Vện đã trông thấy rất đúng. Khi Mèo đứng chán ở trên mái nhà, định lần ra đầu hồi để nhảy xuống đất thì thoáng trông thấy cái đuôi anh chó Đen ngoe ngoảy. Mèo sợ không dám xuống. Bởi vì Mèo chỉ giỏi chạy và giỏi chuồn thôi, nếu mặt đối mặt mà đánh nhau thì Mèo phải thua chó. Mèo ta bèn lần sang đầu hồi khác để xuống đất. Nhưng ở bên ấy, cũng có anh chó Vện đương đứng điều võ dương oai. Mèo biết ngay là hai con chó rình mình. Mèo cười thầm và nghĩ bụng: «Được rồi, đã thế thì ông cho chúng mày rình cả đêm!»

Rồi Mèo chui vào một khe lá, dọn một chỗ nằm. Mèo dọn chỗ tươm tất với vuốt vai, nằm cuộn tròn cả bốn chân, đánh một giấc ngủ say sưa cho đến tận sáng mai mới bừng mắt dậy.

Hai anh chó cũng cố công chờ mãi tới tận sáng bạch. Chẳng thấy bóng dáng Mèo đâu, hai anh mới chịu thôi. Không biết rằng Mèo vẫn ngủ khì trên mái. Hai anh lấy làm bức dọc lắm.

Nhưng thế cũng chưa bức dọc bằng câu chuyện này. Cái câu chuyện buồn cho hai anh chó. Hình như chúng sinh ra ở thế gian chỉ để phải đòn, phải đánh mà thôi.

Có gì đâu! Một bữa kia, anh chó Đen đứng hong hóng ở ngoài đầu ngõ, chợt trông thấy Mèo. Anh ta liền dượt theo. Nhưng, nhanh chân, Mèo nhảy vào trong bếp. Chó Đen kêu ầm lên, để chó Vện nghe tiếng. Chó Vện

hăm hở chạy lại. Thế là hai con bồ vây cái cửa bếp và nhất định bắt được Mèo mới nghe.

Kể ra thì hai con Chó mới ngu làm sao ! Vây hăm Mèo, thì Mèo có sợ chi đâu ! Chó đứng ở cửa bếp được lúc nào, Mèo cũng có thể chúi ở trong bếp ngăn ấy thời giờ. Nhưng, hai anh chó không dám xô vào bếp. Bởi vì vốn chó chạy chậm hơn Mèo. Nếu chó nhảy vào bếp, tất Mèo luôn được ra ngoài ngay, dù đây có cả chó Vện và chó Đen.

Hai anh Chó cứ đứng ngoài cửa bếp mà găm gừ, chửi bới nhặng xị cả lên. Chẳng chịu kém, Mèo cũng đáp lại bằng những câu văn chương hoa mỹ ấy.

Không thể kéo dài sự thách thức, dọa dẫm, chửi bới nhau mãi được nữa, — như thế có ích lợi gì đâu ! — hai Chó bàn nhau cùng xông vào bắt sống anh Mèo. Phải gắng sức bình sinh, phải trổ tài góm ghê mới được. Muốn thế, phải gạ găm gặt Mèo một chút. Nên chó Vện thách :

— Đồ mày hèn lắm ! Cứ đứng trong góc chạn ấy mà nói nheo nhéo ra, ai cũng có thể nói được. Có giỏi ra ngoài cửa này đánh nhau với chúng ông.

— Nói dễ nghe nhỉ ? Chúng mày những hai đứa, tao chỉ có một mình, mà dám thách người ta ra đánh nhau thì chẳng hóa ra ngu lắm sao ! Tao có đại như loài chó chúng mày tao cũng không ra.

— Mình tao đấu với mày. Đánh nhau cho kỳ chết thì thôi, không được ai đánh hồi. Tao cam đoan thế, nếu mày ra khỏi bậc cửa.

— Ai tin được lời mày ! Chúng mày cùng đánh tao thì sao !

— Đời nào chúng tao lại xử sự thế. Chúng tao là những kẻ quân tử.

Mèo phì cười :

Chó Đen đang đứng rình mèo ở đầu nhà.

— Chẳng đời nào ra đâu. Đừng giở cái kể hèn mọn ấy nữa, nó cũ lắm rồi.

Biết không thể đánh lừa được Mèo bằng lối ấy, chó Vện lại dùng mưu khác. Mưu này nhẹ nhàng hơn. Chàng ta nói chớ vào bếp :

— Này này thẳng mặt kiếp kia. Ừ dù mày chối chẳng dám ra đây, sợ hai chúng tao cùng đánh. Nhưng nếu mày chỉ đứng ở chỗ xó cùng ấy thì muôn đời, mày vẫn hèn như thường. Giờ tao không thèm thách mày ra tận đây nữa. Nhưng tao thách mày chỉ ra đến bếp để một mình tao có thể vào tỉ thí với mày. Chỉ một mình tao thôi.

Mèo nghĩ thầm : « Chẳng gì, ta đây cũng đường đường một đấng anh hào trong trời đất. Nếu ta không nhận một lời thách nhỏ của hai đứa kia, chẳng hóa ra kém cỏi lắm ru ? Vả lại, ta vốn có tài chạy nhanh, nếu xem thế nguy, ta chỉ quào vào mặt cho nó một cái rồi nhảy bay lên chạn bát, nó có là thánh cũng không đuổi kịp được. »

Mèo bèn bảo chó Vện :

— Được, mi cứ sửa soạn nghênh chiến đi. Ta ra cho mi coi.

Rồi Mèo nhảy ra giữa bếp thực. Từ giữa bếp ra đến cửa bếp, cũng vẫn còn xa. Chó Vện lừ lừ tiến vào. Anh chó Đen đứng ở ngoài, nghĩ ra một mưu đánh tạt hậu, liền chui sang ngách bếp bên phải, định đương lúc bất thần, đánh tạt ngang vào mông sườn Mèo. Nhưng Mèo vốn cực kỳ tinh mắt. Hắn trông chó Vện tiến vào, mà lại trông được cả chó Đen lúi lúi chui ở xó luồn ra. Hắn kêu lên :

— Thằng chó Đen rình đánh trộm nhá !

Thế là hai con cùng nhảy vào một lượt, quyết vồ chết Mèo. Nhanh như cắt, Mèo luồn, tránh khỏi và nhảy thoát lên nóc chạn. Ở trên nóc chạn, chân Mèo giẫm vào cái hũ đựng mỡ. Hũ mỡ đổ nhào và rơi trúng vào đầu chó Vện. Mỡ trong hũ là mỡ nước, nên tóe ra lênh láng và ướt đầy cả đầu chó. Cái hũ lăn ra góc bếp. Anh chó Vện bị chiếc hũ rơi xuống đầu, choáng váng cả người. Và nhất là mỡ chảy ướt đầu thì anh ta tối tăm mặt mũi lại. Chó Đen thấy bạn kêu la thảm thiết, vội đến thè lưỡi ra liếm mỡ để chó Vện có thể mở mắt ra được. Tự nhiên, chó Đen lại được một bữa ăn mỡ. Cũng khoái.

Nhưng vô phúc cho hai chàng. Ông Chủ Trại nghe tiếng cái hũ mỡ rơi lịch kịch dưới bếp thì chạy xuống.

Ông trông thấy mặt đất đồ loang những mỡ là mỡ. Cái hũ nằm chổng trơ ở một xó. Mà anh chó Đen đương liếm mỡ đồ ở dưới đất. Có lẽ chúng nghĩ rằng : « Tội gì, mấy khi lại có của ngon, của béo đồ như thế, làm sao lại không ăn ! » Còn Mèo, ông chủ trại không ngó thấy. Bởi vì nó đã cao chạy xa bay từ lâu rồi.

Ông ta kêu lên :

— Ồi giời ôi kìa ! Hai con khốn kia đánh đồ hết

cả hũ mỡ của tôi rồi! Hũ mỡ bao nhiêu là tiền của người ta. Chúng nó ăn hết cả rồi!

Ông lôi cả hai con chó lên nhà trên.

Chúng bị một trận đòn chẳng kém đau những trận trước mấy nào. Có phần lại kịch liệt bằng mấy nữa!

Hai anh nhìn nhau thở dài.

Nỗi oan này, riêng có trời cao hiểu thấu. Nhưng biết được trời cao ở đâu mà kêu oan.

Và, hai Chó lại càng thù Mèo tợn!

*
* *

MÀ chẳng làm gì nỗi Mèo. Nói rằng chẳng làm gì nỗi Mèo thì cũng hơi quá. Có một lần kia, hai anh Chó chỉ trả thù được một miếng nho nhỏ thế này mà cũng tự lấy làm thú với nhau lắm.

Hôm ấy, ngày tết, nhà có cỗ thịt gà. Ông Chủ Trại để cơm và thức ăn cho Mèo ở trên một cái ghế đầu thấp, ngoài hiên. Mọi khi cơm của Mèo vẫn để trong phản, nhưng bữa nay phản còn để bầy cổ, Mèo phải ăn ngoài hiên.

Biết ý như thế, anh chó Đen lúc nào cũng nằm chòm chòm ở trước cửa, gần chiếc ghế đầu. Anh ta nằm yên giả cách là trông nghênh ngáo những đầu. Song kỳ thực để rình nếu Mèo mà xuống ăn cơm là anh ta độp liền. Mọi khi Mèo ăn cơm trên phản, chẳng anh nào dám leo lên sinh sự. Bởi vì chó mà trèo lên phản, lỡ chủ biết thì được ăn miếng mề ngay.

Cơm để đấy mà Mèo không dám xuống ăn. Hắn chỉ loanh quanh ở trong phản rồi lại xuống bếp. Nhưng chó Đen vẫn nằm nguyên tại chỗ cho mãi đến tận chiều. Cơm hôm ấy có xương gà, có nước xuyết, ngọt và béo lắm. Mà Mèo đành phải nuốt nước bọt, bỏ. Không dám đến xơi. Và hắn chịu nhịn đói một bữa, để đến

sáng mai lại ăn cơm rau muống như mọi ngày vậy. Nghĩ ngày tết mà phải nhịn thì cũng khó chịu thực.

Chó Đen và chó Vện canh mãi đến tận tối mịt. Hai anh đợi cho cả nhà ngủ yên, cùng nhau tìm cách chén bát cơm ngon lành kia.

Hai anh hí hửng. Tưởng như bắt Mèo phải nhịn một bữa thì lòng mình hả hã lắm.

Bát cơm để trên ghế, hơi cao. Các cu cậu phải trèo hai chân trước và ghếch mồm lên thì mới sức được. Ấy cũng là một điều khó nghĩ. Bởi vì cái bát bé mà ở trên trên cao. Hai mồm chó to và phải ở dưới ghé lên. Nếu không khéo nhường nhịn nhau, cái bát sẽ đổ xuống đất.

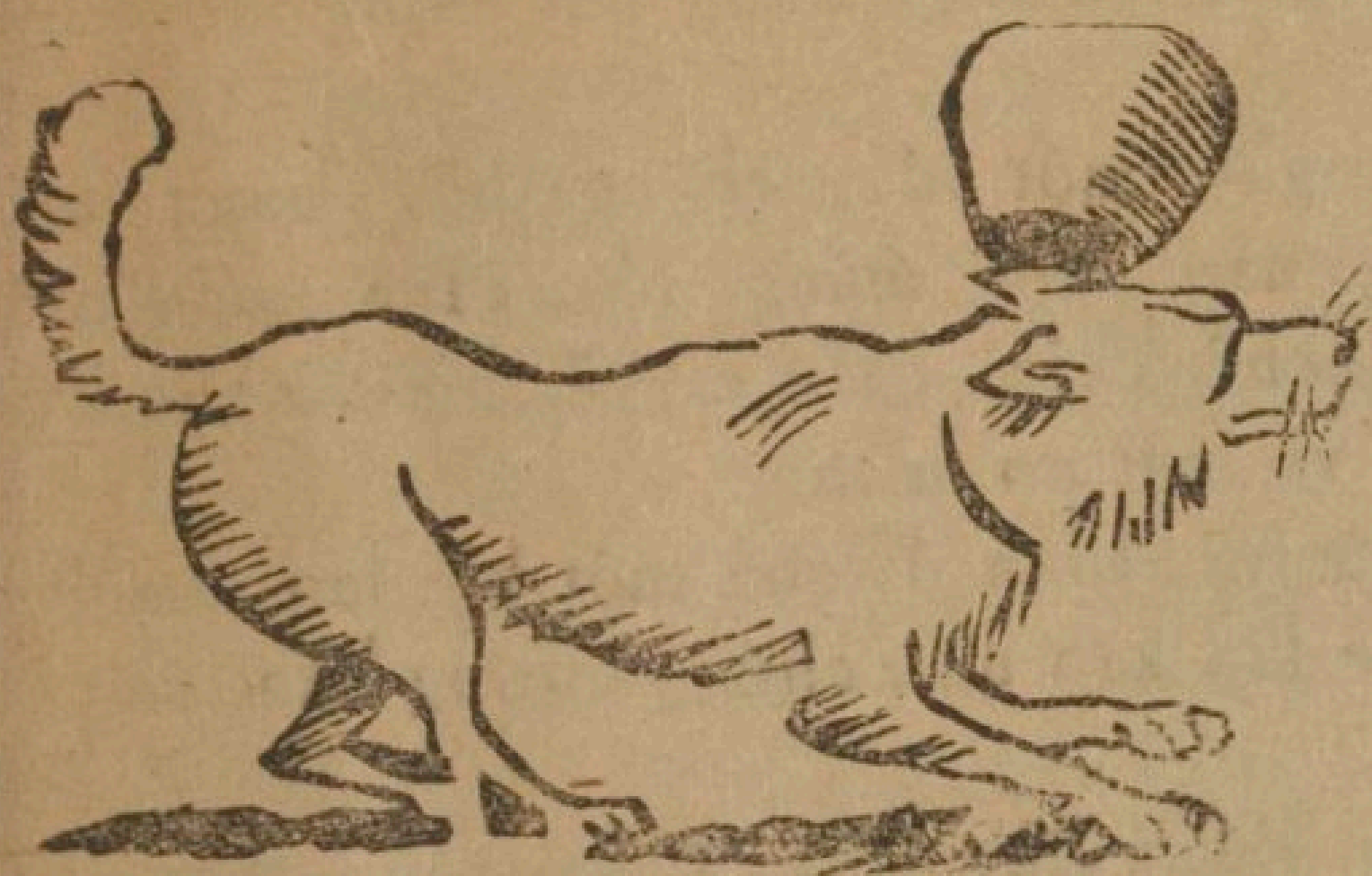
Nhưng cái tính gì chứ tính nhường nhịn nhau thì không thể có ở loài chó. Loài chó tham ăn đã nổi tiếng vào bậc nhất thế giới. Cho nên, cùng một lúc, hai con chó cùng ghếch chân và ghé mồm lên ghế. Cái bát rơi bộp ngay xuống đất. Cơm vung vãi ra. Hai con phải kỳ cục liếm từng hột. Dù thế, chúng cũng khoan khoái. Là bởi đã ăn cướp được của gã Mèo một bữa cơm và bởi không phải tranh giành nhau. Cửa trời vung ra đất, tha hồ anh nào nhanh mồm thì anh ấy ăn được nhiều.

Song có một sự khoan khoái hơn hết là cái bát rơi xuống đất mà không vỡ.

Nó có sứt hay mẻ một miếng, hẵn hôm sau hai cu cậu không thoát được một trận đòn như từ!

*
* *

TÍNH chó Vện vốn nhẹ dạ. Chẳng bao lâu, vì bận bịu nhiều công việc khác, lòng thù của anh đối với Mèo cũng nhẹ bớt đi. Chó Đen càng thâm hiểm, căm cốt hơn. Thỉnh thoảng, những khi đêm khuya thanh vắng, nghe tiếng Mèo gào ánh trăng trên mái nhà, chó Đen thường bảo anh rằng :

Hũ mỡ rơi xuống trúng vào
đầu chó Vện

— Anh a !
Tôi với nó
quyết chẳng đời
giời chung. Nó
sống thì tôi
chết, mà tôi
sống thì nó phải
chết.

Chó Vện chỉ
nhăn hai mép
râu lên mà tùm
tùm cười nụ :

— Chú mày nên nghĩ rằng ở đời này, muốn sống cho
vui vẻ, thì không nên để lòng thù, giận, oán, hờn gì ai.
Ta chỉ sung sướng nhất, khi ta chẳng phải có điều chi
nghĩ ngợi mà thôi.

*
* *

MỘT ngày cuối mùa thu kia Gió thổi hiu hiu. Nền trời
có mây trắng bay. Ngoài lũy, lá tre rụng rào rào.
Thực là một ngày thu êm và đẹp.

Chẳng biết hứng chí làm sao, gã Mèo đang ngồi ở
rên đầu ông đồ rau, cũng vuôn vai đứng dậy và lù khù
đi ra vườn. Ôi chao, ngoài vườn mát mẻ quá ! Mèo ta
lúng ngậy người, tư lự một lát rồi rà rà đi men thành tre,
ra tận bờ ao ngoài. Thu đã sắp đổi mùa, nên nước ao
cũng cạn lắm. Mèo có thể đi xuống sát mặt nước. Gã
lên ngồi trên một đồng bùn khô và nhìn trông trọc xuống
nặt nước, ra lối rình mò một vật gì. Có bóng cá quẫy
bên bờ.

À, chẳng phải là gã Mèo cảm thu, tiễn thu chi. Hẳn
chỉ biết rằng những ngày mùa thu mà có gió thổi hiu hiu
hế này, là có khối cá ăn lên mặt nước, nên Mèo ra rình

bắt dễ nhắm đó thôi. Chàng chẳng mơ mộng một chút nào.

Mèo ngồi tây ngầy một lúc, chẳng thấy bóng một con cá mãnh đại nào bén mảng tới. Hẳn nóng ruột đứng dậy, dịch ra chỗ khác. Hẳn đi về phía bờ bên kia. Nơi ấy cạn nước và mặt ao trong.

Hẳn bước đi từ từ. Hẳn đi qua một bụi lau. Lá lau cọ vào nhau, nghe lào xào như chúng đương bàn tán câu chuyện gì bí mật.

Bỗng Mèo chợt đứng dừng lại. Hẳn trông thấy, xẽ dưới bờ ao, có một anh cá săn sắt tí nhau đương giẫy giụa. Hình như con cá vừa rạch lên đấy thì bị mắc nghẽn lại, không tuổi xuống được nữa. Mèo chắc lắm được món ăn. Bởi vì, từ lúc ra bờ ao tới giờ, Mèo chưa tóm được anh cá nào hết. Anh săn sắt này tuy nhỏ, nhưng thôi, cũng được, gọi là một miếng đầu tiên cầu may.

Mèo xô ngay tới và quắp lấy cá.

Tách! Có một tiếng dây bứt rất mạnh. Rồi thì, ơ hay! cổ chú Mèo đã bị tắc ngãng bởi một lần dây.

Có một người đặt ở đấy một cái bẫy *cánh cung* để bẫy cò và chim chích chòe. Người ta luồn cái vòng cung bằng hai thanh thép gong ô vào một cái rễ nhãn mọc thây lầy ra bờ ao. Cái rễ nhãn đó để thay chiếc cán tre. Hai thanh thép, đầu có buộc sợi dây đàn rất chắc và dai, uốn cong lại làm thành một cái tròng lọng. Ở giữa tròng lọng để một anh cá săn sắt làm mồi.

Mèo vô ý, háu ăn, không để ý gì đến xung quanh mà chỉ biết có con cá. Hẳn đưa mõm vào. Cái vòng cánh cung bị động, bật lên và căng thẳng dây ra, tròng cổ chú Mèo vào giữa. Cái dây căng thẳng lắm. Mèo ta trợn lồi mắt, lắc lư cái cổ mà chẳng tài nào rút ra được. Tuy hai chân hẳn cố sức quào, nhưng móng của hẳn để quào, chứ không phải để cấn, nên cái dây chẳng thể đứt. Và

ái cánh cung lại luồn vào trong rễ nhãn, nên Mèo không thích người đi đâu được.

Chao ôi! Con Mèo mắc nạn rồi. Tuy cái dây không làm cho hấn đến nổi tắc hơi mà chết, nhưng hấn cũng hó thở, khó kêu to.

Hấn đành nằm đó. Nằm để đợi thằng người có cái cây *cánh cung* này đến, đem hấn đi. Hoặc là người ta sẽ đem Mèo lên chợ bán. Hoặc là người ta sẽ cốp cho Mèo một dùi vào đầu, đem lột da làm thịt ăn. Nghĩ cũng đủ ghê!

CHIỀU hôm ấy, bữa cơm vắng bóng Mèo. Ông Chủ Trại hỏi hai con Chó rằng Mèo đi đâu? Hai con Chó lắc đầu, không biết. Ông ta bèn sai chó Vện và chó Đen đi lùng Mèo. Để ông ấy giã cho nó một trận về cái tội đến bữa ăn mà cũng không về ăn. Hai anh Chó vâng lời, chạy ra vườn.

Chó Đen bảo anh chó Vện:

— Chúng ta mặc kệ nó, tội gì mà tìm cho nhọc xác. Cứ về bảo rằng tìm không thấy, để mai nó phải đòn.

Chó Vện đáp:

— Chủ bảo tìm thì ta phải cố tìm. Vả lại tìm được nó bây giờ, về nó cũng bị đòn cơ mà. Ông chủ đương tức lắm.

Hai con Chó đi khắp vườn mà cũng chẳng thấy bóng Mèo đâu. Chó Đen đã toan về. Chó Vện bảo: « Ta hãy ra quá phía bụi lau kia xem sao. Nó vẫn hay ngồi rình cá ở đấy. »

Chúng lò dò đi ra bụi lau. Lảo xào tiếng gió chạy trong bụi lau. Nghe như gió nói chuyện rí tai gì với cây. Nhưng lại vắng vắng có một thứ tiếng chi là lạ. Chó Đen bảo chó Vện:

— Suyt! Có tiếng gì khác lắm?

— Ngóe... Ngóe...

— Ừ nhỉ. Như tiếng chó con khóc.

— Ngóe... Ngóe...

— Chẳng phải. Làm gì có chó con ở đây.

— Ta đi quá vào một mảy nữa, khắc biết.

Đó không phải là tiếng chó con khóc. Mà đó là tiếng kêu đã khản giọng của anh Mèo mắc bẫy. Hai anh Chó tiến đến thì thấy Mèo nằm chổng gọng, mồm há ra, hai mắt nhắm và hai chân quắp lấy sợi dây tròng ngang cổ. Nom thảm quá.

Lòng thù xưa bỗng nổi dậy, chó Đen toan xông đến đánh. Nhưng chó Vện cản lại mà nói :

— Anh đã bảo chú từ xưa rằng nên bỏ lòng thù oán đi. Huống hồ nay nó lại đang bị nạn thế kia thì ta không đành tay. Nếu ta cứu nó, rồi chính nó sẽ nhận thấy lòng tốt của ta.

Chó Đen chợt tỉnh ngộ. Hai anh em liền chạy đến cắn đứt cái dây tròng ở cổ cho Mèo. Mèo mở mắt ra thì thấy chó Vện và chó Đen đứng trước mặt. Biết là những anh này đã cứu sống cho mình, Mèo vội sụp xuống lạy mỗi Chó hai lạy.

Và vốn khéo nói, Mèo vừa khóc vừa kể lể rằng :

— Hai anh ơi ! Hai anh thực là hai đấng quân tử ở trên đời. Hai anh đã quên cả hờn cũ mà cứu sống em. Như người ta, thì nếu em không bỏ mạng vì cái bẫy kia, ắt cũng chết về tay hai anh rồi. Hai anh cứ để em nói nốt. Vâng, thưa hai anh, bây giờ ăn cơm mới nói chuyện cũ, thực tình ngày xưa em không cố ý gây thù oán với các anh. Cái lần mà các anh định bỏ nhà đi, em trót dại mà nói với chủ, để đến nỗi lỡ cả công việc của hai anh, về sau, em hối mãi. Thực ra, bữa ấy em đói quá. Em đói đến nỗi em không còn biết giới đất là gì nữa. Cho nên em mới nói với ông chủ thế, để hòng ông ấy cho ăn,

nào ngờ hai anh thì bị phạt, em cũng chẳng được ăn cơm mà được một cái đá vẹo sườn. Còn lần mà lọ mỡ đổ vào đầu anh chó Vện thì thực là em không cố ý. Từ ngày ấy, mặt trời mọc, em cũng hối hận. Mà mặt trời lặn, em cũng hối hân. Lúc nào em cũng băn khoăn, ngơ ngẩn. Bởi vì nếu em chưa giải được tấm lòng sâu khố của em để hai anh nghe thì em còn ăn không ngon, ngủ không yên. Sau em thấy như hai anh có ý còn ghét em nhiều lắm em lại càng sợ hãi nữa. Chao ôi! em đã đau lòng biết bao nhiêu! Ngày nay, bởi một sự tình cờ mà em lại được hai anh cứu cho thoát chết. Cử chỉ của hai anh là cử chỉ của những bậc tử giả đại lượng vậy. Còn em, cũng nhờ thế, mà em nói được những điều vẫn thắc mắc bên lòng em bấy lâu. Giờ thì em có chết, em cũng yên lòng rồi...

Mèo khóc như mưa, như gió. Chó Vện cũng thấy mũi lòng. Còn chó Đen thì chỉ hơi cảm động thôi. Nhưng mà, như thế là hai con chó không còn để lòng giận Mèo nữa. Họ đã đại lượng mà cứu Mèo thoát chết và bây giờ họ lại đại lượng hơn lên một bậc nữa. Chó Vện nói rằng:

— Chúng tôi có để tâm thù gì anh đâu. Chỉ những kẻ lắm nhời lắm điều mới hay thù vật. Bây giờ anh đã biết hối mà nói được những câu trung hậu như thế là tốt lắm. Tôi rất khen. Chúng ta là anh em cùng một nhà có cái bốn phận phải thương yêu nhau, giúp đỡ nhau.

Mèo ba hoa, rối rít:

— Vâng, vâng. Những lời anh dạy chí phải, chí phải. Em xin khắc cốt ghi tâm. Và, em có điều này, thưa hai anh, nếu hai anh không hiềm lẽ gì, xin cho em vào một tay kết nghĩa.

— Được. Có hề chi đâu. Thế là từ giờ ở trong nhà, chúng ta có ba anh em.

Chó Đen cũng tán thành. Vậy là Mèo trở nên chú em của chó Vện và chó Đen từ giờ.

Ba anh em đứng dậy, dang hai chân trước bấu lấy nhau cùng khiêu vũ vòng tròn trên thảm cỏ. Vừa khiêu vũ rún rẩy, vừa la hát om sòm. Sau cùng, Mèo ôm lấy chó Vện hôn một cái và cũng ôm lấy chó Đen hôn một cái. Vui ghê. Bao nhiêu thù hận, đều vứt xuống ao cả.

*
* *

Ba anh em cùng sóng vai đi về. Chó Đen đi một bên, chó Vện đi một bên. Mèo đi giữa. Mèo nói :

— Vào trong nhà, hai anh cứ bảo với ông chủ rằng hai anh trông thấy em đang đuổi bắt một con chuột to lắm. Thế là ông ta bằng lòng và không mắng gì em đâu.

Chó Vện gật đầu. Nhưng sao trông mặt anh chó Đen hình như có một điều chi nghĩ ngợi. Quả anh chó Đen dường có điều nghĩ ngợi thực. Anh gật chó Vện lùi trở lại. Và hỏi nhỏ :

— Này anh, nhưng mà trông mặt Mèo có giống anh em ta đâu mà ta nhận làm anh em. Mặt nó như hai hòn bi ve. Mà mũi nó đỏ quá.

Chó Vện cả cười :

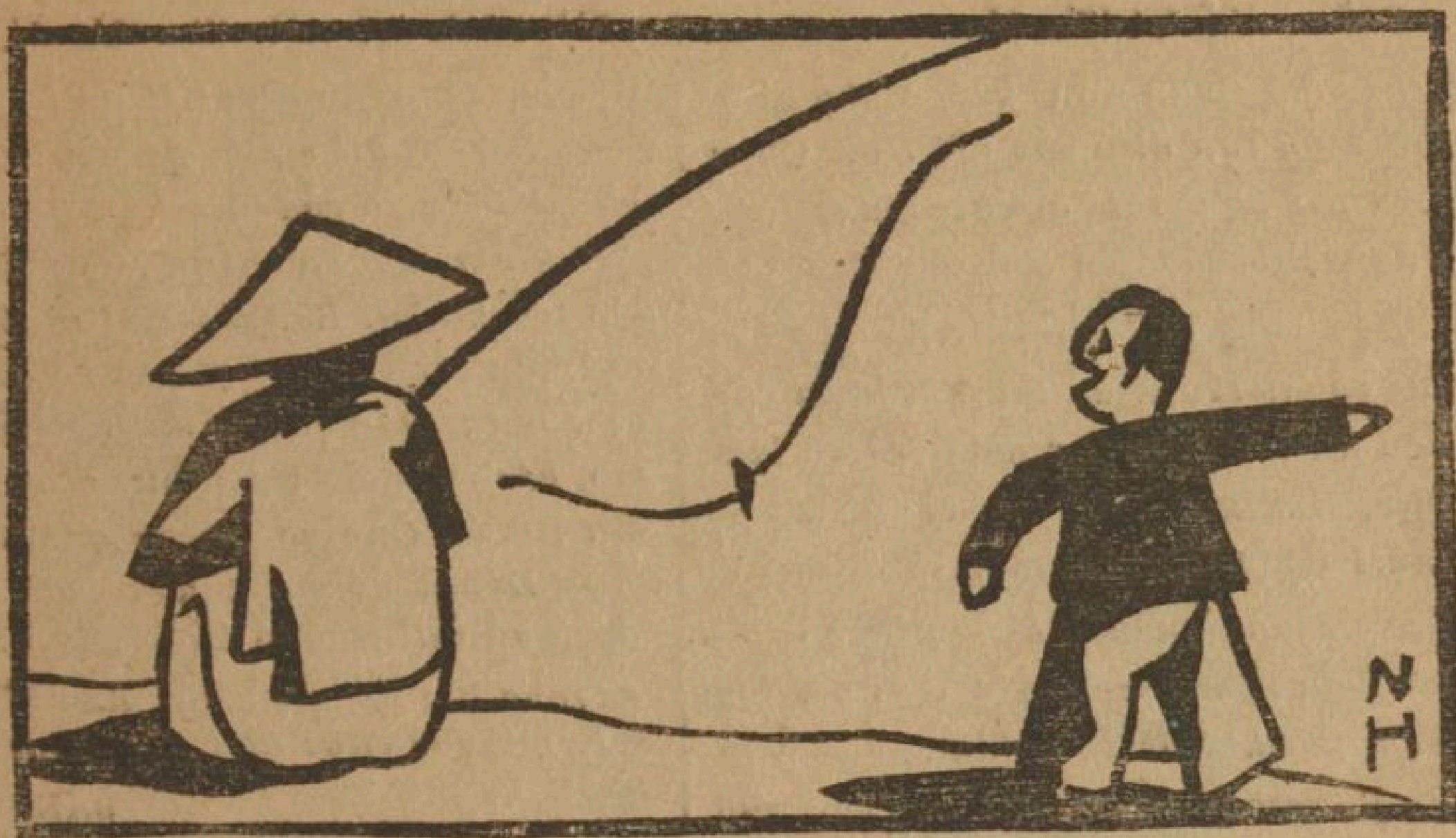
— Chú này ngây thơ quá. Có hề chi sự đó. Miễn là chúng ta thực lòng thương yêu, giúp đỡ, quý mến nhau là được rồi !

TÔ - HOÀI

Số 55 ra ngày 29-10-42

NGƯỜI GIAO - CHỈ

===== Truyện của THÂM - TÂM =====

- Ở đằng kia có nhiều cá lắm, ông đến mà câu.
- Ở đâu em ?
- Ở chợ ấy mà, người ta bán nhiều cá lắm cơ !

CHUYỆN VUI

CHÚNG DIÊN KỶ-LA

Không có người thợ may nào chăm chỉ và khéo-léo như bác Thuấn. Nhưng phải cái bác ta có một tính xấu quá tệ. Thường thường, bác đi đâu cũng có một đũa đầy-tớ nhỏ theo bên cạnh và nếu có ai mời bác may quần áo thì bác may luôn trong nhà người ấy cho nhanh chóng.

Như thế, bác đỡ không phải ăn cơm ở nhà vì bao giờ bác cũng được chủ-nhân mời rất ân-cần tử-tế. Nhưng, chỉ khổ thằng nhỏ theo hầu. Nếu người ta có bảo nó ăn, thì bác ta đã vội ngăn đi:

— « Thôi, thôi, ông ạ, đừng cho nó ăn gì, nó đã ăn ở nhà rồi ».

Thật tình, thì nó chưa ăn. Bởi vậy, nó bị đói luôn ! Nó oán ông chủ nó lắm ! Nó nghĩ cách trả thù !

Một ngày kia, có một ông Huyện, mời bác thợ may cắt một bộ quần áo. Đến bữa ăn, lễ tất-nhiên thằng nhỏ lại... nhịn. Nhưng, nó chỉ tức

«vira» thôi, vì nó đã nghĩ ra rồi. Đợi lúc bác thợ may cắt áo xong, để đấy, đi chỗ khác, nó bèn nói nhỏ với ông Huyện rằng :

— Bẩm quan lớn, thứ vải này, giá tiền đắt lắm. Vậy, xin Quan Lớn coi chừng. Chủ con có tính điên đấy ạ. Chỉ sợ, lúc lên cơn, người lại sé nát vải ra thôi, như những bận trước. Ông Huyện chột dạ :

— Thật à ? Nhưng lúc hấn sắp lên cơn, thì hấn làm gì và mặt mũi hấn ra sao ?

— Bẩm quan lớn, chứng điên của chủ con kỳ-lạ lắm, khác hẳn những người khác. Lúc mà Quan Lớn thấy hai mắt chủ con nhón-nhác, nhìn xung-quanh rồi lại nhìn xuống chiếu, rồi lại cúi gằm mặt xuống chiếu, rồi giơ hai tay sờ-soạng và khe-khe đập, đấy là lúc sắp nổi cơn điên.

Ông Huyện đâm hoảng hỏi dồn :

— Nhưng làm thế nào để cho hấn khỏi điên ?

Thằng nhỏ lại liến-lầu

— Bầm Quan Lớn không khó gì ợ, khi thấy cơn điên sắp nổi lên, Quan Lớn chỉ việc sai người mang gậy đập mạnh vào đầu chủ con là được.

Dặn xong rồi, thằng Nhỏ bèn lura lúc vắng, giấu ngay cái kim khâu của chủ đi. Lúc bác thợ may trở về làm việc, tìm đến kim thì đã biến đâu mất! Bác liền đưa mắt nhìn nhón-nhác chung-quanh, không thấy! Bác cúi hẳn người xuống chiếu, giờ tay đập khe-khe để cho kim có mắc ở dưới chiếu sẽ bật lên. Nhưng, vẫn

«biệt vô âm tín»! Vừa lúc đó, ông Huyện trông thấy nghi thầm:

— Chứng điên nó đã nổi lên, nó sắp sẽ quần áo của ta rồi.

Ông giờ tay ra hiệu. Bọn đầy-tó lập tức ủa lại. Rồi bao nhiêu gậy củ nhè đầu bác thợ may mà bổ xuống như mưa. Đau quá và không hiểu ra sao, bác cứ nhảy lên như chơi-chơi, kêu inh-ỏi. Ông Huyện cứ quát lớn:

— Đánh, đánh, chúng mày cứ đánh nữa đi cho nó khỏi hẳn điên...

Trong khi ấy thì thằng nhỏ khoát-chí ôm bụng cười như nắc-nẻ...

BĂNG-HỒ

LỊCH SỬ' BÓNG TRÒN

Các bạn thích đá bóng tròn nhưng chắc các bạn không biết bóng tròn có từ bao giờ.

Người ta cứ tưởng bóng tròn có từ Trung cổ thời đại ở bên Pháp, nhưng không phải, bóng tròn có từ lâu lắm rồi, có từ ba nghìn năm trước Thiên-chúa giáng sinh, nghĩa là gần năm nghìn năm rồi và có trước nhất ở Trung-Hoa.

Vua Cheng-Ti (?) (32 trước Thiên-chúa — 6) là một người thích môn bóng tròn lắm. Quần thần lâu món giải trí này mệt người lắm và không hợp với cái cao-siêu của Hoàng phái nhưng vua không nghe.

Mỗi lần có kỷ-niệm gì, vua ra lệ phải đá bóng trước mặt vua. Bên nào được vua sẽ ban hoa, quả, vải, vóc, tiền bạc. Trái lại, thủ quân bên thua sẽ phải phạt mấy trượng.

Mãi sau người Anh mới đem môn bóng tròn về Âu-châu và lan mãi ra khắp các nước trên hoàn-cầu.

MỘNG-ANH (K.V.)

THƯỜNG THỨC

Giữ mực được lâu

Bỏ vào mực vài giọt nước hoa hay một ít băng phiến.

Giữ bướm nguyên hình

Bọc bướm bằng giấy bản rồi phơi ra nắng cho khô hẳn. Không cần phải tiêm gì cả.

Làm hoa tàn tươi lại như mới

. Dúng 2/3 cuống hoa vào nước sôi. Đợi nước nguội. Hoa tươi lại như mới. Lấy kéo cắt chỗ cuống bị ngâm rồi cắm vào lọ nước đầy.

ĐĂNG-CHẬU

CUỘC THI THỦ CÔNG CỦA BẢO TRUYỀN BÀ

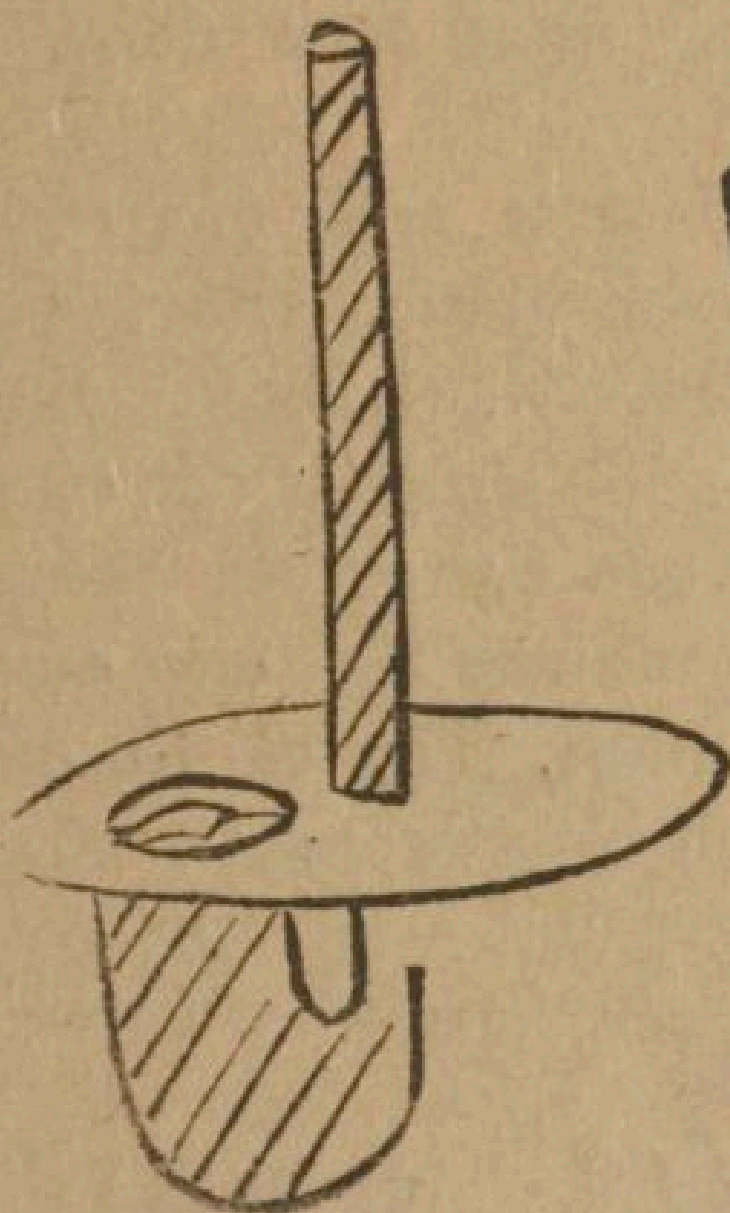
VỎI NƯỚC

Cần nhất bạn phải hàn ống kẽm cho tròn, uốn cong lại, rồi hàn vào miệng kềm tròn (H. 1).

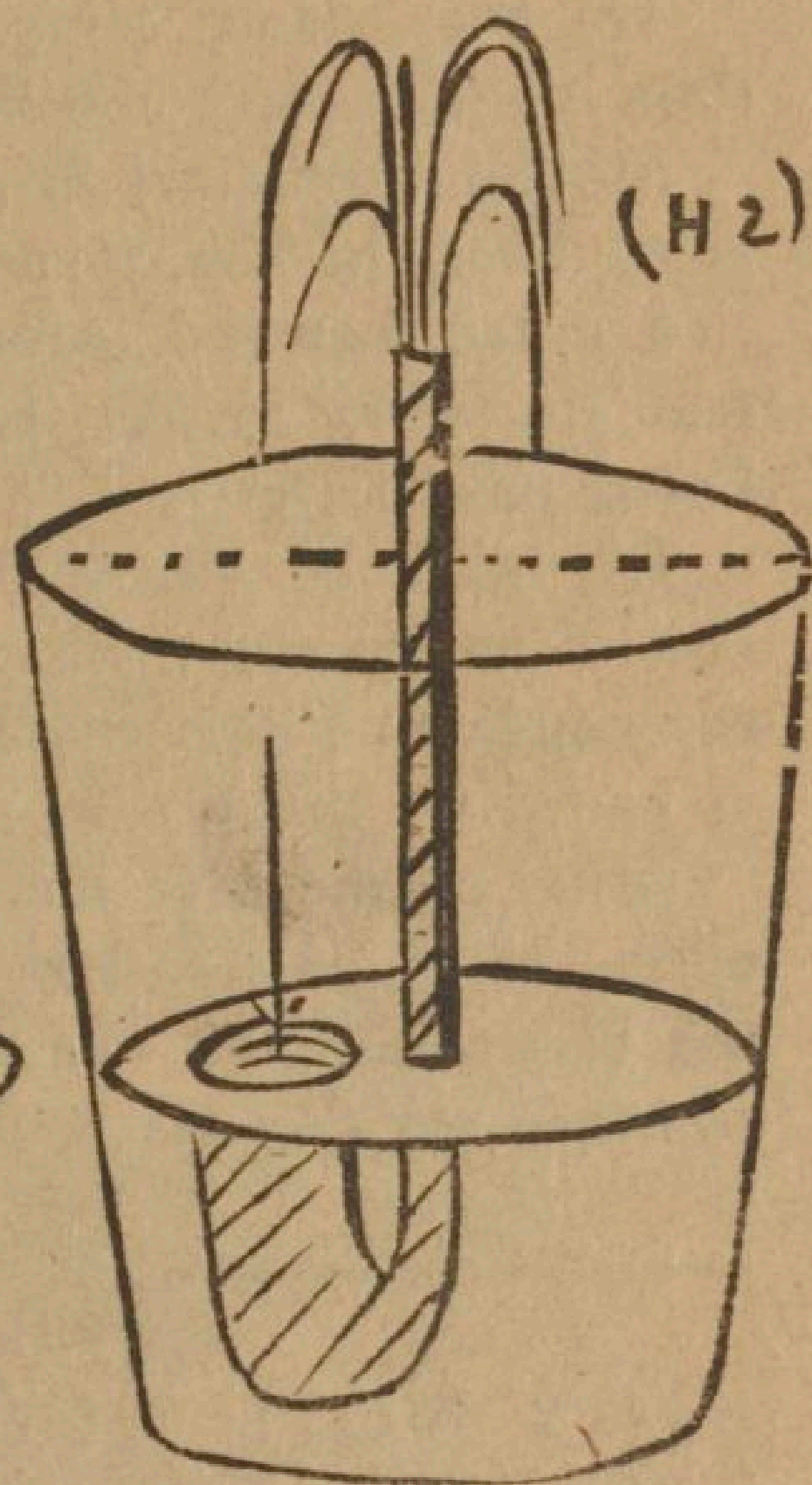
Bây giờ bạn để vào một cái ly, xong rồi đổ nước cho đầy ly. Đoạn bạn nức vào vôi trên cho mạnh, cho có sức nước phun lên (H. 2). Nhớ phễu đầy ly đừng cho có nước xuống — đẹp lắm.

MAI HIẾU

(H 1)

(H 2)

TIN TỨC TRUYỀN BÀ

Bạn Quách-duy-Hàn Hanoi—. Đã nhận được.

Bạn Trọng-Khanh Nam-định.— Có hy vọng.

Bạn Thiện-Hiền.— Văn và giọng nói không phải là một gương tốt cho các bạn học sinh theo.

Bạn Anh-Tùng. Vi-Kiều, Vô danh (Lịch).— Đã nhận được.

Bạn Đ.v.H.-Tú-Sĩ.— Đã nhận được.

Bạn Lâm-Mỹ Hoàng-Liêu P. An-penb.— Vì nhà giấy thép, bây giờ mới nhận được Bông hoa Á Đông.

Bạn Quách-duy-Hàn.— Đã nhận được và cảm ơn. Một cái dăng T. T.

Bạn Từ-Linh Hải-dương.— 1.) Có, nếu thực hay. 2.) Tận nhà. 3.) Ông chịu. 4.) Không có lệ trả lại bản thảo. 5.) Việc gì mà tòa soạn phải chịu? Kính bạn.

CÁI TÍNH LẠ

Các bạn ngồi quây quần lại, mỗi người một mảnh giấy và một cái bút chì. Mỗi bạn viết một số có ba chữ số nhưng bắt buộc số đầu và số cuối không được giống nhau.

Thí dụ một bạn viết 527. Bạn đem số ấy đặt ngược lại thành 725. Xong bạn đem trừ số to với số bé :

725

527

198

Bây giờ bạn lại đem lộn ngược số trừ được lại (891). Đem số này cộng với số vừa trừ được bạn sẽ tìm thấy số 1089.

Bất cứ con số nào cũng được và kết quả bao giờ cũng 1089.

MỘNG-ANH

Tôi xem đánh cờ ở nhà người bạn thấy người khách đánh thua luôn, thường chê là thấp, tính sai, không giỏi bằng mình.

Một lát sau, người ấy mời tôi đánh; tôi nhận lời. Người khách ra vẻ thắng thế lắm, tôi nghĩ nát óc mà người ấy vẫn thừa mưu trí.

Lúc tan, người khách chặt tôi hơn 10 quân cờ. Tôi thẹn đỏ mặt tía tai và từ đấy, hễ ai rủ xem đánh cờ tôi cứ ngồi, tôi không dám nói gì.

Bây giờ, kẻ hậu sinh xem sách của cờ nhân, phần nhiều chê lỗi người xưa; đối với người, khác, thường hay bói lỗi của người t. Phàm ở trên đời, ai không có lỗi; nếu ở vào địa-vị người ta, chẳng thẩn xét xem mình đã chắc không có lỗi ư?

Mình có thể biết lỗi của người mà không thể biết lỗi của mình. Mình có thể bói những lỗi nhỏ của người, mà không thể biết cái lỗi lớn của mình. Tìm cái lỗi của mình chưa xong, còn thời giờ đâu mà vạch lỗi của người nữa...

ANH-TÙNG (thuật)

THƠ NGỤ NGÔN

CHÚA VỚI

NÀNG CÔNG

CÁI GƯƠNG

Ngày xưa bên Ấn-độ
Có một nàng công chúa,
Dung-mạo đã xấu-xa.
Tính nết lại gàn dở.

Nàng được vua yêu mến,
Tâu điều gì cũng nghe;
Quần thần rủ nhau đến,
Bên nàng, tâng bốc ghê!

Tính nàng chỉ ưa nịnh,
Họ đến tìm hể câu;
Tán-dương các đức tính,
Gót chân đến mái đầu.

Nào nào đẹp như tiên,
Miệng cười thật có duyên,
Làn môi như hoa nở,
Màu da tựa « bạch-liên »

Đôi má không điểm phấn,
Phơn-phớt màu hồng tươi.
Hàng mi cong thiên-tạo,
Cặp mắt nhung sáng ngời.

Làn tóc ngậy-thơ đủ,
Trên gáy nỏ như tơ;
Dáng đi thật yểu-diệu,
Mềm như liễu bên hồ.

Tiếng nàng nói nghe thanh,
Như tiếng chim hoàng oanh;
Tiếng nàng hát buổi sớm,
Êm hơn tiếng dòn tranh.

Chỉ thích nghe bọn nịnh,
Thường ngày nàng vào lầu,
Đức vua xin cho họ,
Phong chức, tước, công, hầu

Một hôm có người đã
Đi du lịch xa về,
Đem dâng nàng vật lạ :
Cái gương chạm bốn bề.

Nàng cầm gương ngắm nghía
Bỗng thấy đâu hiện ra,
Trên gương trong đẹp để
Một hình ảnh như ma.

Mặt đen như lòng chảo,
Mắt trắng già, mũi gồ,
Miệng loe như hoa đại,
Môi như gắp chả to.

Nàng tức giận vào tâu.
Xin đức vua chém đầu
Kẻ dâng nàng "gương sáng",
Đã làm nàng đau sầu.

Vua ra lệnh cho chém,
Kẻ nói thật, bêu đầu :
Người trung thành im lặng,
Không nói thêm một câu !

●

Thế mới biết ở đời
Kẻ nịnh được người vời,
Người trung đành ngậm miệng
Hiếu lòng chỉ có Trời.

ANH-KIẾN

Ở đâu ? Tại sao ? Ai ? Thế nào ?

Cái bàn nào, quyền sách nào và cái tượng
nào đắt nhất hoàn-cầu ?

Cái bàn tròn trạm trổ bằng đồng đen có ký tên Carlin làm vào thế-kỷ thứ 18 bán được 187.000 quan. Nhưng vẫn chưa phải là đối thủ của một chiếc bàn hình chữ nhật về đời Louis thập lục. Chiếc bàn này do Hoàng-hậu Marie-Antoinette đặt làm, sau bán cho ông Estrangin được 346.000 quan.

Nói đến sách, ta phải kể đến quyền « *Contes et Nouvelles* » của ông Lã-phụng-Tiên (La Fontaine) xuất bản năm 1762 và sau này có người mua tới 25.100 quan; Rồi đến quyền « *Fables Nouvelles* » in năm 1773 của văn-sĩ Dorat và họa-sĩ Marillier : 15.000 quan; Quyền « *Les Baisers* » của Dorat, tranh vẽ của Marillier và Eisen in năm 1770 : 13.500 quan.

Sách đắt thế chẳng lẽ tượng chịu kém hay sao ? Hơn là đáng khác ! Vì, nếu bạn không có tới 691.000 quan thì không thể làm chủ chiếc tượng đá của Bouchardon làm năm 1744 tạc theo hình thần « *Cupidon* » giương cung.

Và, nếu giữ trong tay mười cuốn « *Fables Nouvelles* », bạn mới có thể mua được hai chiếc tượng con bằng xứ của Chantilly, dưới triều Louis thập ngũ.

XUÂN-CHÍNH và HOÀNG-NHÃ

DẦU ĐẠI-QUANG

Trừ phong, giải cảm, phòng ngừa sương hàn, ngăn ngừa mưa nắng, khi đi đường xa, hoặc lúc ở nhà, có sẵn một lọ dầu Đại-Quang trong mình, sẽ tránh khỏi các chứng bệnh vặt xảy đến bất kỳ. Dầu Đại-Quang là một món vật báu để hộ thân, rất có công hiệu.

Xin nhớ nhãn con Bướm

hiệu Đại-Quang mới là Dầu thật chính hiệu.

23, Phố hàng Ngang, Hanoi, giá nói 805

19/07/42
MỚI XUẤT BẢN

~~HÂN NGÀY XANH~~

của HOÀNG-CẨM

NHỮNG TÁC-PHẨM HAY — Giá 0\$95

HÃY ĐỌC

1.) VÀNG SAO

Tập bản xuôi đầu tiên của thi sĩ CHẾ LAN VIÊN
Sách in toàn trên giấy verge bouffant. Bìa do họa sĩ Lưu văn Sơn trình bày (TRONG TỦ SÁCH ĐẸP)

2.) TRIẾT HỌC KANT

của NGUYỄN ĐÌNH THI

Một triết học đã chiếm một chỗ đặc biệt trong lịch sử triết học Tây phương.

(TRONG TỦ SÁCH TRIẾT HỌC)

nhà xuất bản TAN VIỆT, 49 Takou Hanoi

Nhà sách MAI QUANG 110 G. Guynemer Saigon
(chợ cũ) Nhà sách được nhiều tín nhiệm